

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

VI. De Cessatione Officij & Potestatis Judicis Delegati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

ARTICULUS VI.
De Cessatione Officii
& Potestatis Judicis
Delegati.

SUMMARIUM.

72. Cessat hoc I. Ipsò pronuntiante, sibi non competere jurisdictionem ;
 73. Ut hanc reassumere nequeat.
 74. II. Ejus recusatione :
 75. Cujus causà probatà subdelegare non potest.
 76. III. Revocatione delegationis,
 77. Et re integrà etiam subdelegationis.
 78. IV. Lapsu termini prefixi :
 79. Nisi partium consensu sit prorogatus.
 80. V. Morte delegati :
 81. Nisi delegatio facta sit dignitati &c.
 82. Imò etiam unius ex duobus simpliciter delegatis.
 83. VI. Morte delegantis re integrà
 84. Etiam si illa ignoretur :
 85. Nisi delegatio facta esset nomine sedis Apostolicæ.
 86. Re non integrà jurisdictione non exspirat.
 87. Integra autem res esse desinit per citationem,
 88. Etiam parti nondum intimatam.
 89. Non per solam subdelegationem.
 90. Citatio etiam firmat jurisdictionem delegati ad Universitatem.
 91. VII. Morte rei, vi rescripti conveniendi.
 92. VIII. Demum negotiò finitò.
 93. Sententiam, etiam nulliter latam, corrigere delegatus non potest :
 94. Nennullis casibus exceptis.

Puribus hoc modis fieri potest & lo-
 ler. Primò enim delegati officium
 ac potestas cessat per sententiam
 interlocutoriam ipsius delegati ;
 si nimirum iste interlocuendo pronuntiat
 vi rescripti, quòd v.g. ob vel subreptitè
 impetratum sit, sibi non competere juris-
 dictionem : eaque sententia ob non inter-
 positam appellationem transeat in rem
 judicatam, c. *Dilectus* 34. de *Præb. & digni-
 tate* enim, sive bene sive male pronuntiat
 officio suo functus censetur, c. *In hanc*
 9. & *l. Judex* 55. ff. de *Re judic. & juris-
 dictionem* amittit ; ut officium judicis in
 eadem causà reassumere, etiam partibus
 consentientibus, sine nova commissa
 non possit, c. *Significantibus* 38. quæ et
 una, delegatus, sicut in dubio de rebus
 rescripti, se viultius in causa judicem ob-
 tum pronuntiandò, si contra hujusmodi
 sententiam non appellatur, jurisdictionem
 nem acquirit, ut sententia & procedi-
 teneat, Panormit. in c. *Super littera* 20. de
Rescript. n. 11. in fine sic vicissim pro-
 nuntiandò, eam vi rescripti sibi non com-
 petere, si ab hujusmodi sententia non ap-
 pelletur, jurisdictionem, quæ ipsi non
 competeat, amittit : ex altera vero pro-
 te, consensus privatorum jurisdictionem
 quam non habent, dare non potest, *l. Pro-
 vatorum* 3. c. de *Jurisdict. Glor. in c. 1.
 Significantibus* cit. *V. Procedere* Panorm.
ibid. n. 7. & Barbosa n. 7.
 Neque obstat ; quòd post ejusmodi
 interlocutoriam pronuntiationem de
 consensu partium jurisdictionem reacqui-
 rere possit judex Ordinarius, per recep-
 ptam interpretationem *l. Quòd* ff. de *Re
 judic. apud Brunemannum* ubi
 n. 1. quia inter hunc & delegatum lata
 disparitas est ; cum iste per ejusmodi
 pronuntiationem omnem amittat : ille
 autem retineat jurisdictionem suam Or-
 dinariam. Cum ergo interlocutoria revo-
 catio

vocatio facienda sit per eum, qui habet jurisdictionem, *c. Si à iudice 10. de Appellat. in 6.* mirum non est; quòd illius revocatio fieri possit ab Ordinario, etsi nequeat à Delegato; quia ab isto, non etiam ab illo, prolata interlocutoria induxit amissionem jurisdictionis, Felinus in *c. Significantibus cit. n. 1.* Gratianus *Discept. Forens. cap. 155. n. 32.*

74. Secundo, delegati Apostolici officium cessat recusatione ejus tanquam suspecti: si ante litem contestationem causam suspicionis legitimam esse fuerit pronuntiatum; tunc enim, si à sententia contra se lata non appellavit, tanquam jurisdictione privatus, neque ipse procedere in causa, neque hanc subdelegare amplius potest, per *c. Si iudex 5. §. Post recusationem in 6. textum, Glossam fin. Franc. n. 3. & Joan. Monach. n. 3.* licet ante pronuntiationem de suspicionem cum consensu recusatoris: & antequam ea proposita fuit, etiam sine istius consensu, eam subdelegandò vices suas alteri committere potuisset, *c. cit. pr. ubi Glossa V. Proponuntur, Anchoranus n. 2. & Molina Tract. 5. disp. 23. n. 14.* quia ante propositam causam suspicionis non tollitur, neque suspenditur ejus jurisdictionis; ac proinde etiam potestas subdelegandi à Jure ipsi indulta, *c. Pastoralis 28. pr. & c. fin.*

Porrò, si delegati sint duo, cum clausula, *Si ambo non potestis, alter procedat*, de suspicionis uni objectæ causa cognoscere alter, sive conjudex non recusatus potest, *c. Si contra 4. in 6.* si verò tantum unus, vel ex duobus delegatis uterque, tanquam suspectus, recusetur, ex partium consensu eligendi sunt arbitri, qui per potestatem à Jure ipsis concessam partibus ad probationes afferendas statuunt terminum, & de suspicionis causa, an justa & legitime probata, vel frivola &

frustratoriè objectæ sit, cognoscant & pronuntient, per textum *c. Cum speciali 61. de Appellat. c. Legitima 2. eadem Rubr. in 6. & in c. Suspicionis cit.* tradita ab Hostiensis *V. Omnia Panormit. n. 3. Imola n. 11. & Molina disp. cit. n. 10.* Nisi recusationis causa Jure expressa vel notoria sit; tum enim ei ab ipso delegato deferendum: sicut contrà, si manifestè injusta aut frivola sit, ad arbitros non recurrendum, sed ab ipso delegato rejiciendam, eaque insuper habità, in causa procedendum, cum *Glossa in c. Cum speciali cit. V. Justa* notat Laiman *ibid. n. 4.* Sed hac de re termo redibit *Lib. 2. Tit. 28. art. 5.*

76. Tertiò, revocatione delegationis, si res adhuc integra, sive judicium nondum captum sit, & revocatio delegato sit intinata; quia regulariter mandatum omnne, re integrà factà revocatione, finitur, Valleng. *ad hanc Rubr. 6. 5. n. 3.* Quin etiam, si res non amplius integra & judicium captum sit, judex Ordinarius causam alteri delegatam validè: & si ex justa causa id faciat, etiam licitè revocabit, Laiman *in c. Venerabili 37. n. 4.* Aliter res se habet in subdelegatione facta à delegato Papæ, totam causam sibi delegatam alteri committente; hic enim re non amplius integra, quando scilicet subdelegatus jurisdictione uti jam cepit, subdelegationem amplius revocare non potest; quia ita subdelegandò officio suo functus, & jurisdictione privatus censetur, per text. & *Gloss. in c. Venerabili cit. Totam, inquam, causam & Re non integra.*

Prius, quia, si solummodo partem causæ v.g. receptionem testium, aliàmve ejus partem v.g. sententiam, aut aliquid amplius sibi reservaret: vel totam quidem causam, sed ad suum beneplacitum, vel ad tempus v.g. absentia, subdelega-

Kk kk ret, ut

ret, ut aliquid jurisdictionis in eam causam retineat, etiam ipse causam subdelegatam revocare potest, *arg. l. Judicium 58. ff. de Judic. Glossa in c. Si delegatus 7. in 6. V. Revocandus Francus in c. Quamvis 6. in 6. n. 2. cit. Molina disp. 21. n. 4. & Barbosa in c. cit. n. 6.*

Posterior; quia, si subdelegatus jurisdictione uti v.g. per citationem nondum cepit, subdelegationem revocare, & causam ipse reassumere potest, *c. Quamvis cit. ubi ratio redditur; quod quamdiu res integra est, & jurisdictionem exercere subdelegatus nondum cepit, jurisdictione efficaciter abdicata, & in delegatum translata firmataque nondum videatur, cit. Francus n. 2. Molina n. 1. & Barbosa n. 4.*

78. Quartò, lapsu termini sive temporis, ad causam decidendam præfixi, *c. De causis 4.* quia jurisdictione non nisi ad tale tempus delegata, ac proinde ejus lapsu expirare censetur; ut sententia à delegato postea lata irrita sit: nisi tamen terminus, ante ejus lapsum, communi partium consensu fuerit prorogatus, *c. cit.*

Neque priori parti obstat; quòd de Jure saltem Canonico, licet judici Ordinario ad causam expediendam à superiore assignatù tempus lapsum sit, valida nihilominus sit sententia ab eo prolata. Cur non idem Juris sit in delegato Papæ; cum quocumque Ordinario major sit? *c. Sanè 11.* Sed non eadem ratio est utriusque; quia Ordinarius jurisdictionem non accipit termini assignatione, sed illam aliunde & antè accepit, solumque ei præscribitur tempus, ut causa citius expediatur: quod faciendò superior, cum jurisdictionem, quam ordinariam & perpetuam habet, auferre non censetur, valebit sententia etiam post lapsum termini ab eo, quamvis illicitè, prolata. Delegatus contrà

jurisdictionem primùm accipit per scriptum delegationis: cui proinde, si ad expediendam causam tempus adjectum, hoc lapsò, ejus jurisdictione extinguitur, et voluntate delegantis, Decius in c. Causa cit. n. 9. Laiman *ibid.* n. 1. & Gonzalez num. 6.

Neque posteriori; quòd privatum conventio jurisdictionem non habet tribuere & judicem facere nequeat, *Privatorum 3. C. de Jurisdic. quia, extinguitur jurisdictionem dare nequeat, certamen, quam delegatus habet, ad longum tempus prorogare permittuntur, non enim causæ expediendæ terminus præfixus sit ob favorem litigantium, ne alio decisis cum ipsorum incommodis, & tunc diutius protrahatur, huic suo favore renuntiare, c. Si de terra 6. de Privileg. & tempus ulterius extendere poterit, *Consensisse 2. §. 2. ff. de Judic. ubi ibi dicitur, principali iussione, ubi delegante, jurisdictionis prorogatio specialiter inhibita sit, vel appareat, terminus non ob privatum favorem partium, sed publicum bonum, v.g. Ecclesiæ pastore parentis, præfixum, ut in c. De causa cit. cum Glossa V. Consensu & Decio, *ibid.* citat Laiman n. 2.**

Quintò, delegati officium & potestas finitur ejus morte, si delegatio facta sit personæ, expressò proprio nomine, sicut, ut desumitur ex c. Quoniam 14. & 7. Decius *ibid.* tradunt Panormit. n. 4. & 7. Decius n. 3. & Laiman n. 1. Aliud esset, si delegatio facta esset expressò nomine dignitatis, v.g. *Causam committimus Episcopo vel Presbitero, tali Ecclesiæ Rectori vel Canonice, vel Cellario Universitatis;* tum enim jurisdictionem delegati morte non extinguitur, sed ad successorem in dignitate transiit, si defertè habetur, *c. cit.* etiam si res integra & causa nondum cepta esset, *cit.* alioquin Interpp. quos refert & sequitur Sanchez Lib. 1.

Lib. 8. de Matrim. disp. 27. n. 7. Ratio est; quia dignitas perpetua est, & renuntiatione vel morte personae nec extinguitur, nec mutatur, c. Si gratiose 5. de Rescript. in 6.

82. Quin etiam, morte unius, ex duobus vel pluribus ad eandem causam simpliciter delegatis, alterius officium expirat, per expressum textum c. Uno 42. quia, quando plures judices delegati sunt, omnes simul procedere debent, l. Duo 39. ff. de Rejudicata. Nisi tamen aliud constaret ex tenore rescripti, v.g. addita clausula, Si non ambo vel si non omnes potestis &c. vel iudicium jam ceptum, proindeque res integra non esset, vel delegatorum unus vires suas ante mortem alteri commisisset; his enim casibus morte unius ex delegatis aliorum iurisdiclio non extingueretur, Laiman in c. Uno cit. n. 1.

83. Sexto, etiam delegante mortuo, re adhuc integra, c. Licet. 30. § 1. Et quia 6. ff. de Jurisdic. cum; quia universim mandatum morte mandantis, si res integra sit, expirat, c. Licet cit. § 1. Mandatum 15. ff. Mandati: tum vero; quia iurisdiclio in delegatum, donec ea uti ceptum, efficaciter translata non censetur, c. Quamvis 6. in 6.

84. Neque, ut aliqui existimant, inter est; quod delegantis mortem delegatus ignoret; quia illius iurisdictionem, si ante mortem res integra est, nihilominus expirare, ex cc. cit. cum Speculatore Tit. de Offic. delegati §. Resat. n. 5. desumit Laiman in c. Gratum 20. n. 8. & Pontius Lib. 5. de Matrim. cap. 24. n. 2. quia hoc casu iurisdiclio in delegatum efficaciter translata non est; ac proinde expirat ex dispositione Juris, inter obitus scientiam & ignorantiam non distinguentis. Delegatus, inquam; quia, si delegantis obitus non ab isto solum, sed in eo loco publice ignoraretur, ab ipso acta ex æqui-

tate, propter utilitatem publicam, valida forent, arg. l. Barbarius 3. ff. de Offic. Prat. & §. Verumtamen post can. Infamia 3. quest. 3.

Excipiendus tamen est casus, quod delegata iurisdiclio non Papae, quod ordinariè, sed, quod raro solet, ipsius Dignitatis sive sedis Apostolicæ nomine committeretur; tum enim; quia ista nunquam perit, c. Si gratiose 5. de Rescript. in 6. Papam mortuò ejusque obitu publicè notò, delegati iurisdiclio etiam re adhuc integra non expiraret, ut cum Panormit. in c. Licet. 30. n. 7. Franco in c. Quamvis cit. in fine & aliis advertit Sanchez Lib. 8. de Matrim. disp. 22. n. 44.

85. Si autem integra res non amplius est, & iurisdictione uti delegatus jam ceptum, ea delegantis morte non extinguitur, sed perpetuatur, c. Relatum 19. & c. Gratum 20. quia iurisdiclio ipsò sui exercitio in delegatum efficaciter translata, in eoque firmata videtur, Vivianus in c. Relatum cit.

86. Dubium hoc loco & satis difficilis resolutionis controversia est primò, quando iurisdictionis usus ceptus, ac proinde res non amplius integra sit: cui ansam præbet non obscura antinomia c. Relatum 19. & c. Gratum 20. cit. quibus relatorum rescriptorum Apostolicorum priori Lucius III. Archiepiscopo Cantuariensi consulenti respondit, Quod si lris fuerit ante Prædecessoris obitum contestata, mandatum morte mandatoris, sive delegantis, nullatenus expiravit. Si vero ante litis contestationem decessit, non est iudicibus, quos delegaverat, ex delegatione huiusmodi procedendum. Posteriori vero Urbani III. responsum est, Quod cum citatione facta negotium sit quasi ceptum, à delegato potest ac debet in causa procedi: tenebitque, quod iussu suò fuerit prævià definitum.

kk kk a Horum

Horum itaque textuum hunc aut illum secuti DD. ut res integra esse definat, & delegati Jurisdictione perpetuetur, aliqui cum Germonio *Lib. 1. Animadvers. cap. 5.* & Arellano *Lib. 1. Antinom. 9.* exigunt litem contestationem, juxta *c. Relatum cit.* contra solam citationem sufficere, cum Panormit. in *c. Relatum cit. n. 5. & 6.* Felino *ibid. n. 12.* & Decio *n. 29.* volunt Socinus in *l. Et quia cit. n. 75.* Maranta *de Ordine Judic. p. 4. dist. 5. n. 61.* & multis aliis relatis, Sanchez *Lib. 8. de Matrim. dist. 28. n. 9.* propter claros textus *c. Gratium cit. & c. fm. de Offic. Legati*, ibi, *Si citatio non precessit.* Rationem reddunt; quod ad firmandam & perpetuandam jurisdictionem exigatur & sufficiat, à delegato exercitum esse aliquem actum substantialem erga partem: primus autem ex substantialibus ejus actibus citatio sit, *c. Quoniam 11. de Probat.* ibi, *Conscripta in diversa judicij acta, videlicet citationes, dilaciones &c.* Atque hanc doctrinam usu & praxi, dubii Juris optimè Interpretere, receptam testis est contrariæ opinionis perquam eruditus assertor Gonzalez in *c. Gratium cit. n. 4.*

Quæ autem ratione *c. Relatum & c. Gratium cit.* decisiones ab Antinomix vitio purgandæ & reducendæ in concordiam sint, mirè torquet ingenia DD. adinventis aliis aliisque illarum conciliationibus non acquiescentiū & ne in eodem Decretalium Volumine contrarietatem & Juris correctionem admittere cogantur, novas investigandi labore improbè necdum supersedentium, ferèque secutorum conciliationem Panormit. & Felini in *c. Gratium cit. n. 1.* qui *c. Relatum cit.* textum suppleunt, in eoque subaudiunt dictionem *Maximè*; ut ex mente Lucii III, integra res esse definat per citationem, & maximè per litem contestationem. Sed contra apertum tenorem & verba Papæ, cum suppletionem ista citationem præter-

excludentis, dum ait, *Si delegans ante litem contestationem, ac proinde post citationem, decessit, non est judicibus, quos delegaverat, ex delegatione procedendum.*

Quare, licet ingenio DD. conatus non displiceant, ad veritatem tamè judicij magis propius accesserunt, qui cum Glossa in *casu c. Relatum cit.* præ oculis habuerunt controversiam Veterum Legistarum: quibus licet mandatum omne, ac proinde etiam delegationem Apostolicam, delegantis re adhuc integra sive negotio nondum captò, morte expirare consentiant, non parùm tamen dissentiant, an res integra esse definat litem contestatione, ut cum Glossa in *l. Et quia cit. V. Antequam* Berbericus in *l. More s. ff. de Jurisdi. n. 20.* vel sola rei citatione, ut in *l. Mores*, cum Bartolo *n. 15.* Fulgofus *n. 20.* & Joffon *n. 58.* sustinuerunt: quos secuti Decius & Laiman uterque in *c. Gratium cit. n. 1.* decisione Lucii III. *c. Relatum cit.* additum, ajunt; quod, licet ille secundum Legistarum Opinionem priorem, ut res integra esse definat & delegati jurisdictione perpetuetur, exigat litem inter partes contestationem: iste tamen secundum posterioriorem expofcat solam rei citationem, ut, si ista ante delegantis obitum facta sit, negotium captum, resque non amplius integra, & delegato firmata jurisdictione intelligatur; ac proinde, quod *Præm. dissert. n. 105.* innuit, *c. Gratium cit.* ab Urbano decisa vetus Legistarum controversia, & à Lucii Prædecessoris sui decisione fuerit recessum, atque ad delegati jurisdictionem perpetuandam hodie sufficiat citatio, *arg. c. 1. de Constit. in l. & l. Sed & posteriores 28. ff. de LL.*

Neque propterea *c. Relatum cit.* textus in Decretalium Volumine redundans quia huic utiliter insertus nihilominus est; ut delegante, re integrâ, mortuo delegati jurisdictionem omni Jure expirante
& in re

& in re, inter Legistas controversa, ipsos summos Pontifices diversimodè sensisse, Jusque antèrius fuisse correctum, planiùs constaret. Ex ista tamen

68. Dubium & controversia altera nascitur, an, ut res non amplius integra sit, & jurisdictione delegato firmetur, necessarium sit, ut citatio pervenerit ad notitiam partis: quod cum Zabarella in *Clement. 2. Ut lite pend. n. 11. opposit. 6.* Baldo in *c. Licet 30. n. 4.* & Molina *Tract. 5. de l. & l. disp. 19. n. 3.* aliqui affirmant; quòd *c. Gratum & c. fin. cit.* ad perpetuationem exigatur Citatio, quæ facta non censetur, antequam parti intimatum sit mandatum de comparando; quia verba accipienda sunt cum effectu, *c. Relatum 4. de Cleric. non res. id.* propterea enim jurisdictione præventa, & lis pendere non dicitur, antequam pars citata fuerit cum effectu, *Clem. cit.*

Verùm etsi cum præventionem & litis pendentia res ita se habeat, solò tamen citationis decretò à iudice expeditò, quantumvis parti intimatum non sit, jurisdictionem perpetuari, cum Glossa in *Clement. cit. V. Ad partem, in c. Gratum cit.* docet Panormit. *n. 3.* Felinus *n. 5. in l. More cit. Decius n. 48.* & alii Interpp. ac DD. quos sequuntur & referunt uterque Barbosa, Petrus in *l. Si quis 7. ff. de Judicis n. 34.* Augustinus in *c. cit. n. 5. & cit. Sanchez n. 13.* cum propter textum *c. Gratum cit.* quòd, *Propositò citationis editò,* res non amplius integra, ac proinde delegata jurisdictione firmata & perpetuata censetur: tum verò; quòd ex tribus citationis partibus, scilicet mandatò de parte citanda, istius executione per nuntium & hujus, se citationem intimasse, asserentis relatione, sola prima jurisdictionis & ipsius iudicis actus sit; ac proinde ea sola sufficiat, ut iudex dicatur usus jurisdictione

ne: quod ad istius perpetuationem exigitur, *c. Licet & c. Quamvis cit.*

Neque obstat: imò non est paritas Perpetuationis cum Præventionem & Litis pendentia; quia Præventio, respectu partis, & Litis pendentia, inter hanc & eius adversarium, non inducitur, nisi per actum exercitum in persona eius, quòd tanquam jurisdictioni subiectus citatur, *Clem. cit.* Perpetuatio autem jurisdictionis inducitur actu, per quem iudex illà usus censetur: quòd solò decretò, sive mandatò de citando expeditò, habetur, *cc. antè cit. Glossa in c. Ne aliqui 10. de Hæreticis in c. V. Incepta, Barbosa in l. cit. à n. 38.*

89. Dubium tertio est, an iurisdictione perpetuetur per subdelegationem, à delegato factam ante obitum delegantis. Ratio dubitandi est; quòd subdelegandò delegatus uti iam cæperit iurisdictione: quòd solùm ad illius perpetuationem exigitur, *c. Licet & c. Quamvis cit.* Verùm, etsi hâc ratione permoti Hostiens. in *c. Licet cit. n. 2.* & Sylvester *V. Delegatus q. 6.* cum Glossa in *c. Si à subdelegato 14. V. Processum in c. eam perpetuari affirmant,* meliùs tamen id negant Panormit. in *c. Licet cit. n. 4.* Francus in *c. Quamvis cit. n. 2.* Socinus in *l. More cit. n. 78.* & alii Interpp. quos cit. Sanchez *n. 18.* & Haunold. *Tom. 5. de l. & l. tract. 1. n. 112.* sequuntur. Ratio est; quia subdelegatio non est actus judicialis, ideòque extra delegantis territorium fieri potest, teste Felino in *c. Relatum cit. n. 12.* neque per eam jurisdictione circa negotium commissum, aut in partem uti delegatus cæpit, ut res sive negotium geri captum, quòd *l. Et quia cit. & c. Gratum cit.* vel res non amplius integra sit, quòd *l. Mandatum cit.* exigitur, dici possit: quæ causa est, cur etiam iurisdictione subdelegati, ante citationem à subdelegato factam, delegantis

K k k k 3

- gantis morte revocetur, ut *c. Licet cit. habetur.*
90. Atque hactenus de contentiosa jurisdictionis perpetuatione tradita, sicut in eo, qui ad unam tantum causam sive à Principe sive ab alio, sic etiam in eo, qui ad universitatem sive totum causarum genus delegatus est, procedunt; ut ejus etiam jurisdictio per delegantis obitum re adhuc integrâ expiret: eò autem, re non amplius integrâ, sive postquam jurisdictio per citationem uti delegatus caput, mortuò, quoad jam ceptam, & probabiliter etiam quoad alias causas perpetuetur, ut cum *cit. Laiman n. 8.* docet Haunoldus *cit. Tract. 5. n. 113.* ex ratione; quod ad Universitatem delegati jurisdictio, etsi revera delegata sit, postquam tamen in delegatum translata est, equiparetur Ordinariæ: quæ postquam per acceptationem acquisita est, concedentis obitu non expirat, per textum *c. Legatos 2. de Offic. Legati in 6. arg. l. Et quia etc.* & tradita à Panormit. in *c. Relatum cit. n. 4.*
91. Septimò, delegati officium & potestas finitur morte ejus, qui vi rescripti conveniendus erat coram delegato, *c. Significavit 36. de Rescript.* Nisi ante eius mortem lis contestata jam fuisset cum defuncto, vel iste conveniendus fuerit, ratione Comitatus, Prælatuæ, Ecclesiæ &c. ut *arg. c. Quoniam 14. docent Panormit. in c. Significavit. cit. n. 4. Joan. Andr. ibid. n. 14.*
92. Octavò, eadem finitur finitò negotiò, sive sententiâ mandatâ executioni, vel istius commissione, & aliquando sententiæ prolatione; ut locus hac in re, imò opus sit distinctione; vel enim à delegati judicis sententiâ appellandò ad superiorem provocatur, vel non? Si prius, ejus jurisdictione suspensâ causa devolvitur ad superiorem delegantem, *c. Dilectio*

§ 5. § 1. Eos qui 6. pr. C. de Appellat. Si posterius, decendii lapsu sententiâ transit in rem judicatam, *c. Consultatione 15. de Sent. & re jud. & Auth. Hæretic. de Appell. & executioni mandatur, vel delegato ipsomet intra annum, c. Significavit 7. § c. Quarenti 26.* quò lapsò, vel executione ante finitâ delegati jurisdictionis expirat, juxta dicta *n. 64.* vel exceptio ab eo committitur judici Ordinariò: quò ejus negotium inchoante delegati jurisdictionis finitur, *c. In literis 9. quòd tali casu hanc à se abdicasse & in alterum subdelegatum, ex quo iste eò uti caput transtulisse intelligatur, c. Significavit cit. ut adeò delegatus postquam deper causâ definitivam sententiam, sive bene sive malè, tulit, judicandi officio sit functus, & sententiam mutare non potest, *arg. c. Si compromissarius 37. § 1. verò, junctâ Glofâ V. Fundum de Offic. in 6. § 1. Si ut proponis 4. C. Quamvis & quando jud. Gonzalez in c. de literis 9. n. 3. & ibi Laiman n. 2.* Ubi Dubium movetur, an delegatus potest dux mutare & revocare etiam nequæ sententiam ipsò Jure nullam. Ratio dubitandi est; quòd talis sententiâ revocari, atque aliter pronuntiarî valet à iudice Ordinario, *l. Si expressum 13. § 1. de Appellat.* cum id, quod nullum est, nullum habeat effectum, *l. Si se 46. § 1. de Re judicata.* Sed aliter res se habet cum iudice delegato; cum enim iste, postquam sententiam, sive bene sive malè tulit, judicandi officio sit functus, novam sententiam dicere sine nova commissione non potest, *c. In literis § 1. Si ut proponis cit.* ex cujus textu distictione causa, super qua delegatus die iudicis, & contra absentem non citatum, ac proinde ex duplici capite nulliter, sententiam tulit, alteri judici committi à delegante potest. Unde consequens est, juxta*

jurisdictionem delegati, qui sententiam nulliter tulit, ipsa eius pronuntiatione expirasse, ut cum Innocentio *in c. cit. n. 2.* & Panormit. *in c. 1. de Sent. & re judic. n. 28.* docent Menoch. *de Arbitr. jud. lib. 1. q. 67. n. 21.* Gutierrez *Q. Canon. lib. 2. cap. 2. n. 9.* Laiman *cit. n. 2.* & Bruneman, *in l. cit. n. 3. & 5.* qui, id in summi Principis ad certam aliquam causam delegato procedere, aiunt; quod delegans de primo tantum definitionis actu sensisse videatur, *arg. l. Bonnes 89. §. 1. ff. de V. S.*

Neque hac in re paritas est cum iudice Ordinario; quia iste magis amplam ac stabilem habet jurisdictionem; eamque, super causa ferendo sententiam, aut illam alteri committendo, non amittit, sed retinet saltem in habitu ac radice: delegatus autem potestatem multo arctiorem ac restrictam habet ex dispositione Juris, *c. In literis & l. Si ut proponis cit. & ex mente ipsius delegantis: qui de primo tantum definitionis actu sensisse censetur, arg. §. 1. cit. cit. Laiman n. 3. & Bruneman. n. 1.*

94. Non desunt tamen à communi hac doctrina exceptiones & casus, quibus ex commissione acta & sententiam nulliter latam revocare, sicut iudex ordinarius, sic etiam delegatus potest.

Et primò quidem, hic revocare potest sententiam, cujus ab eo lata nullitas provenit ex non servata forma mandati; cum enim, qui istius fines excedit, aliud quam mandatum est, facere videatur, *l. Diligenter 5. pr. ff. Mandati*, contra illius formam proferens sententiam, perinde ut, qui sententiam non tulit & jurisdictione sua non est usus, habetur; ut secundum mandati formam pronuntiare iterum possit instar compromissarii, formam compromissi non observantis, *l. Quid tamen 21. ff. de Recepti. arbitr. Pa-*

normit. *in c. In literis cit. n. 4. cit. Gutierrez n. 28. & Laiman. n. 2.*

Secundò, delegatus ad causarum Universitatem; quòd talis, ordinarii iudicis instar, ampliorem, quàm ad certam causam delegatus, habeat potestatem, & post sententiam jam latam atque executioni etiam mandatâ retineat iurisdictionem, Felin. *in c. cit. n. 1.* Menoch. *cit. q. 67. n. 31.* & Bruneman. *in l. Si ut proponis cit. n. 5.*

Tertiò, si delegatus non sit ad lites, sed solummodo ad alicuius gratiæ vg. beneficiæ executionem; talis enim post executionem suam vg. provisionem clerico ex quocunque Juris aut Facti errore factam invalidè, errore cognitò, illi de novo & validè providere potest; quòd Papa, gratiæ executionem committens, de ea, quæ effectum sortiatur, sensisse eò ipsò videatur; quòd beneficium Principis oporteat interpretari latè, *c. Inter dilectos 6. de Donat. & l. Beneficium 3. ff. de Constitut. Princip. & gratiam permanere, arg. c. Si super 9. hic in 6. Panormit. cit. n. 28. & Menoch. q. cit. n. 33.* ubi notat, *c. In literis cit.* dispositionem in iudicialibus duntaxat procedere; quòd in extrajudicialibus nullitas actorum corrigi, sicut ab ordinario, sic & à delegato generatim possit, ut etiam agnoscunt Felinus *in c. cit. n. 1.* & Tiraquell. *in l. Boves cit. §. Hic sermone à n. 47.* Plures exceptiones dabunt Decius, Barbatia, *in c. cit. & Menoch. q. cit. à n. 8.*

